

[Knud Nielsen.]

fryse de nuværende urimeligheder med hensyn til uddannelsesmulighederne.

Da det ikke fremgår af lovforslagets bestemmelser, at sigtet er en demokratisering af adgangen til uddannelserne, har vi for søgt at få ministeren med til at indføje en formålsparagraf, som dog kunne vise ministerens gode vilje, men ikke engang denne — jeg betragter det som en hjælpende hånd — ville ministeren tage imod.

Det må endvidere anses for i allerhøjeste grad betænkeligt, at uddannelsesstøtten i takt med undervisningspligtens udvidelse falder bort for elever på 8. og 9. klassetrin. Det er specielt betænkeligt, fordi der ikke på anden måde er sikret dem en betryggende støtte.

Vi har fået oplyst, at der i loven om børne- og ungdomsforsorg er hjemmel til i særlige trangstiftælde at yde støtte til hjemmenes udgifter for børn under 18 år, og ministeren mener øjensynlig, at dette må være tilstrækkeligt, idet man blot kan forøge allerede hjemlede bevillinger. Jeg vil gerne spørge undervisningsministeren, om der foreligger noget tilsagn fra socialministeren og finansministeren om øgede bevillinger til dette formål. Det er en yderst alvorlig sag, fordi det netop, så længe vi bevarer realafdelingen, er ved overgangen fra 7. til 8. klasse, børnene og deres forældre stilles i den første valgsituation med hensyn til uddannelse. Det valg, der her træffes, skulle meget nødig afgøres ud fra hensynet til dårlige økonomiske forhold i hjemmet.

Med hensyn til det administrationsapparat, der opbygges omkring uddannelsesstøtten, ser jeg mig også nødsaget til at udtrykke visse betænkeligheder. Det mest betænkelige ved ordningen er naturligvis, at undervisningsministeren med den indstilling, hele dette såkaldte reformforslag er udtryk for, får den altafgørende indflydelse på opbygningen og administrationen af uddannelsesstøtten. Vi ville ikke have nærret en sådan betænkelighed, hvis udbygningstakten havde været fastsat i loven, og hvis ministeren havde haft en mere positiv indstilling til demokratiseringsbestrebelseerne på uddannelsesområdet. Hertil kommer, at administrationen bliver dyrere til trods for anvendelse af EDB, men det har ikke været muligt at få fastslået de nøjagtige omkost-

ningsforøgelser, da visse honorarspørgsmål er uafklaret. Tilbage står som hovedindtrykket forringede støttevilkår, men dyrere administration. Der er ingen penge i dette forslag, og jeg synes også jeg må sige, at jeg kan heller ikke finde nogen god vilje i forslaget.

Som sagt ved tidligere lejligheder går socialdemokratiet ind for fuld stipendiestøtte for samtlige uddannelsessøgende som endemål. Hertil kræves mange penge. Vi har derfor understreget ønskeligheden af en grundig undersøgelse af mulighederne for andre former for finansiering af uddannelsesstøtten end skattefinansiering.

SF er inde på samme tanke og stiller et konkret forslag om, at erhvervsvirksomheder skal erlægge en årlig afgift på 1.000 kr. for hver ansat med akademisk uddannelse. Man kan spørge om, hvorfor det kun er for akademisk arbejdskraft, denne afgift skal betales. Det offentlige betaler dog uddannelse for mange andre end akademikere. Forslaget er næppe tilstrækkelig gennemtænkt, men det kan i hvert fald tjene til at konkretisere diskussionen.

Mit parti — det vil jeg gerne understrege — har ikke taget stilling til en uddannelsesafgift. Den finansieringsordning, man eventuelt finder frem til, må naturligvis bygge på resultaterne af den undersøgelse, der bør foretages. Men gennemfører man en uddannelsesafgift, forekommer det mig rimeligt, at den erlægges af alle, der beskæftiger fremmed arbejdskraft, og at provenuet benyttes til finansiering af uddannelsesstøtte til alle uddannelsessøgende uanset uddannelsens art. Det er næppe heller klogt at lægge sig fast med hensyn til afgiftens størrelse. Man kunne måske overveje en differentieret og variabel afgift, der samtidig kunne benyttes som en slags reguleringsmekanisme ved rekrutteringen af forskellig slags arbejdskraft.

Jeg erkender blankt, at disse tanker er helt uafklarede, og at de kun kan afklares gennem den ønskede undersøgelse. Jeg vil derfor opfordre undervisningsministeren til at give et fast tilsagn om, at der snarest vil blive nedsat et hurtigt arbejdende udvalg eller en kommission, der i løbet af f. eks. et års tid kunne afgive en betænkning om mulighederne for en sådan finansieringsordning.